

Recursos sintàctics

Certes construccions sintàctiques ens poden semblar especialment complexes i fins i tot innecessàriament complicades: per exemple, les frases de relatiu possessiu, que es resolen, com se sap, amb una perífrasi, la qual pot ésser iniciada per un grup nominal d'una certa complexitat i precedit, encara, per elements prepositius, per un gerundi, etc.: ... *el testador, prescindint de la voluntat dels hereus directes del qual es va fer aquesta gestió.* Davant una construcció com aquesta, exposada en una lliçó de sintaxi, hi ha qui no vacilla a posar en relleu el seu caràcter artificios i a afirmar que és en realitat innecessari de recórrer-hi, per tal com la mateixa idea es pot expressar per mitjà de frases més simples. Que es pot dir el mateix amb frases més simples és ben cert, però que importi de recórrer-hi o sigui innecessari ja depèn de cada circumstància concreta.

Cal tenir en compte, en primer lloc, que els exemples gramaticals sempre són frases isolades i que el context general en què han de figurar en la pràctica real del llenguatge condiciona molt sovint les frases que en formen part, i aconsella o determina uns recursos d'expressió de tots els que aquest llenguatge ofereix. Que no sigui aconsellable de recórrer sistemàticament a les solucions sintàctiques més enrevesades i difícils no vol pas dir que

no hagin d'ésser explicades a fi que hom es pugui disposar en el moment just i oportú. Tothom se sent disposat a admirar el magnífic desplegament sintàctic a què han sotmès llur idioma alguns estilistes d'altres àmbits lingüístics, que ens ofereixen mostres de grans períodes en què les oracions coordinades i subordinades s'encadenen les unes amb les altres —un Proust, per exemple. I sembla, per tant, ben enraonat que no neguem a la nostra llengua la possibilitat d'un desenvolupament anàleg.

Es normal de sotmetre la redacció d'un text, que pretenem que sigui sintàcticament impecable, a totes les esmenes que calgui. Però hi ha casos en què no poden rectificar: en un parlament, en un escrit que fem directament en net, en què ens hem embarcat en una construcció que, en d'altres circumstàncies, abandonariem de bon grat per iniciar-la per un altre cap, però que ara ens cal resoldre dignament. Els recursos sintàctics, aleshores, justifiquen plenament aquesta denominació.

Albert Jané